

იტალიური ფრაზეოლოგიზმების რუსულად თარგმნის თავისებურებები

მედეა მეტრეველი

თელავის ი. გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
e-mail: medea.metreveli@tesau.edu.ge

<https://doi.org/10.52340/lac.2022.800>

კვლევის აქტუალურობა მდგომარეობს იმაში, რომ ფრაზეოლოგიური ერთეულების თარგმანი არის ენათმეცნიერების ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო და ყველაზე ნაკლებად შესწავლილი მხარე.

მეცნიერული სიახლე ის არის, რომ თანამედროვე ლინგვისტურ მეცნიერებაში იტალიური ფრაზეოლოგიზმების რუსულად თარგმნის თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა ბოლომდე არ არის განსაზღვრული.

კვლევის ობიექტია იტალიური და რუსული ფრაზეოლოგიზმები.

კვლევის მიზანია იტალიური და რუსული ფრაზეოლოგიზმების მსგავსებისა და განსხვავების საფუძველზე მოხერხდეს თარგმნის ყველაზე ოპტიმალური ვარიანტების პოვნა, ასევე მოხდეს იტალიური ფრაზეოლოგიური ერთეულების რუსულად თარგმნის მეთოდების გაუმჯობესება.

კვლევის ამოცანაა გამოიკვეთოს, ფრაზეოლოგიური ერთეულების თარგმნის რა მეთოდები არსებობს თანამედროვე ენათმეცნიერებაში.

კვლევის თეორიული მნიშვნელობაა გაფართოვდეს ცოდნა იტალიური და რუსული ფრაზეოლოგიური ერთეულებისა და მათი თარგმნის შესახებ.

კვლევის პრაქტიკული მნიშვნელობაა გამოვიყენოთ კვლევის შედეგები რუსული ენის, თარგმნის თეორიის, კულტურათაშორისი კომუნიკაციის და ლინგვოკულტუროლოგიის სწავლების დროს.

კვლევის მეთოდები: ფრაზეოლოგიური ანალიზი, კონტრასტული ანალიზი, შედარებით-ტიპოლოგიური, კონტექსტოლოგიური, ვარიაციული, კომპლიკაციური.

შინაგან და გარე სამყაროს ადამიანი აღიქვამს საკუთარი კულტურისა და ენის, როგორც ამ კულტურის განუყოფელი ნაწილის პრიზმაში. ხოლო სამყაროს არსის გააზრება ეს არის მისი (ამ არსის) რეპრეზენტაციის გააზრება, ანუ, სიტყვის ან ფრაზეოლოგიზმის იმ შინაარსობრივი ნაწილის გააზრება, რომლის უკან დგას ცნება, რომელიც მიეკუთვნება ადამიანის არსებობის გონებრივ, სულიერ ან მატერიალურ სფეროს; და რომელიც

დამკვიდრებულია ხალხის საზოგადოებრივ გამოცდილებაში, სხვანაირად რომ ვთქვათ, კონცეპტებში.

ლოტმანის აზრით, კულტურა - ეს არის ხალხის მეხსიერება და ენა, რომელიც მისი კუმულაციური ფუნქციის გამო, იცავს ამ კულტურას, უზრუნველყოფს თაობათა დიალოგს, არა მხოლოდ წარსულიდან აწმყოში, არამედ აწმყოდან მომავალში [Лотман,1994:8]. აქედან გამომდინარე, ფრაზეოლოგიზმები არის ნებისმიერი ენობ-რივი გარემოს სული და გული. ისინი ენის ლექსიკურ შემადგენლობაში იკავებენ მნიშვნელოვან ადგილს, იმიტომ რომ მეტაფორულად ზუსტად გადმოსცემენ აზრს, ასახავენ არსებული სინამდვილის ყველა შესაძლო მხარეს.

ფრაზეოლოგიზმების თარგმნა დაკავშირებულია განსაკუთრებულ სირთულე-ებთან და მათ ძნელად სათარგმნი სტრუქტურების სიაში პირველი ადგილი უკავიათ. შეცდომის დაშვების ალბათობა ძალიან დიდია უკვე თარგმნის პირველ საფეხურზე, რადგან ფრაზეოლოგიზმები სიტყვათა თავისუფალი შეთანხმების მიმართ ყოველთვის ომონიმურია. მათი გარჩევა შესაძლებელია მხოლოდ კონტექსტისა და გამოხატულების ზოგადი ლოგიკის საფუძველზე. უბრალო შეცდომაც კი იწვევს ორიგინალის აზრის უხემ დამახინჯებას. ფრაზეოლოგიზმის თარგმნისას დემონსტრირებული უნდა იყოს არა მხოლოდ მისი მნიშვნელობა, არამედ მისი სტილისტური შეფერილობა და ექსპრესია. საჭიროა თარგმნის დროს მოიძებნოს ფრაზეოლოგიზმის შესაფერისი სახე, გამოხატულება. ეს კი მნიშვნელოვნად დამო-კიდებულია კონტექსტზე და არ ფორმდება მხოლოდ ლექსიკონით. შეუძლებელია დაეუფლო ენას, თუ არ იცი ფრაზეოლოგიზმების განსაზღვრული რაოდენობა. იმიტომ, რომ სწორედ მათშია ასახული ამ თუ იმ ხალხის ხატოვანი აზროვნება, კულტურა და ფსიქოლოგია. იმისათვის, რომ მოხდეს ერთი და იგივე ცნების ფორმულირება, ყოველი ენა მიმართავს გამოხატვის სხვადასხვა ხერხებს. მაგრამ იტალიურსა და რუსულში არსებობს ფრაზეოლოგიური ეკვივალენტების დიდი ჯგუფი, რომელიც სემანტიკურად იდენტური ან ძალიან მსგავსია. იმის ალბათობა, რომ მიღწეული იყოს ფრაზეოლოგიზმების სრულფასოვანი სიტყვიერი თარგმანი დამოკიდებულია საწყისი და სათარგმნი ენების ძირითად ერთეულებს შორის ურთიერთდამოკიდებულებაზე. ფრაზეოლოგიზმების თარგმანი, ჩვენი აზრით, შეიძლება დაიყოს შემდეგ ნაწილებად:

1. **ფრაზეოლოგიური თარგმანი**, რომელშიც სიტყვათა მდგრად ერთობლიობას თარგმანის ენაში აქვს ზუსტი შესატყვისი, რომელიც არ არის დამოკიდებული კონ-ტექსტზე, ანუ საწყისი ენის ფრაზეოლოგიზმი უდრის სათარგმნი ენის ფრაზე-ოლოგიზმს, ანუ ითარგმნება ეკვივალენტით. ამ შემთხვევაში ფრაზეოლოგიზმი შეიძლება წარმოვადგინოთ თარგმანის ენაზე მაქსიმალურად იდენტური შესატყვი-სებით, მაგრამ მცირეოდენი გადახრით სრულფასოვანი თარგმანისგან. ანუ საწყისი ენის ფრაზეოლოგიზმი მიახლოვებით უდრის თარგმანის ენის ფრაზეოლოგიზმს, ანუ ითარგმნება ანალოგიით.

2. **არაფრაზეოლოგიური თარგმანი**, რომლის დროსაც თარგმანის ენის ფრაზეოლოგიზმში არ არის არც ეკვივალენტი, არც ანალოგი. ამ შემთხვევაში ფრაზეოლოგიზმი ითარგმნება სიტყვასიტყვით, ანუ საწყისი ენის ფრაზეოლოგიზმი არ უდრის სათარგმნი ენის ფრაზეოლოგიზმს. ამ დროს მნიშვნელობა გადმოიცემა

არაფრაზეოლოგიური საშუალებებით, უფრო ხშირად თავისუფალი სიტყვათწყობით ან წინადადებით.

განვიხილოთ დაწვრილებით ფრაზეოლოგიური და არაფრაზეოლოგიური თარგმანი. ფრაზეოლოგიური თარგმანი გულისხმობს თარგმანის ტექსტში მდგრადი გამონათქვამების სხვადასხვა ხარისხით გამოყენებას. ანუ, ასპროცენტთან ეკვივალენტიდან სამაგალითო ფრაზეოლოგიურ შესატყვისობამდე. ფრაზეოლო-გიურ თარგმანში შეიძლება გამოვყოთ რამდენიმე მეთოდი [Reczker, 2006].

ფრაზეოლოგიური ეკვივალენტის მეთოდი.

ფრაზეოლოგიურ ეკვივალენტში იგულისხმება ხატოვანი ფრაზეოლოგიური ერთეული რუსულში, რომელიც მთლიანად შეესაბამება აზრობრივად რომელიმე იტალიურ ფრაზეოლოგიზმს. ასევე მნიშვნელოვანია შემდეგი კრიტერიუმები: მსგავს ფრაზეოლოგიზმებს შორის არ უნდა არსებობდეს არც აზრობრივი, არც სტილისტური და არც ემოციონალური განსხვავება. მათ უნდა ჰქონდეთ ერთნაირი სტრუქტურა, მათ უნდა ჰქონდეთ მთელი რიგი ერთნაირი ლექსიკურ-გრამატიკული მახასიათებლები (თავსებადობა, გამოყენებადობა, უნდა ეკუთვნოდნენ ერთი და იგივე გრამატიკულ კატეგორიას, ასევე მნიშვნელოვანია ურთიერთკავშირი კონტექსტის სიტყვებთან). მაგალითად, *Essere al settimo cielo*, (სიტყვასიტყვით, *Быть на седьмом небе*) *Fare di una mosca un elefante* (სიტყვასიტყვით, *Делать из мухи слона*) *Affamato come lupo* (სიტყვასიტყვით, *Голодный как волк*).

რუსული ეკვივალენტები აქვთ ძირითადად ინტერნაციონალურ გამონათქვამებს, რომლებიც გვხვდება ბევრ ევროპულ ენაში. მათი დიდი ნაწილი ენებმა აითვისეს ერთი და იგივე წყაროდან. ეს განსაკუთრებით შეინიშნება ანტიკურ მითოლოგიიდან და ბიბლიიდან მომდინარე ფრაზეოლოგიზმებში.

ფრაზეოლოგიურ ეკვივალენტებს აქვთ ყველანაირი შანსი იყვნენ თანხვედრაში ლექსიკური შემადგენლობით და გრამატიკული სტრუქტურით (ყველა ზემოთ მოყვანილი მაგალითი) და იყვნენ არასრულნი ანუ ჰქონდეთ მცირედი ლექსიკური და გრამატიკული განსხვავება. *È scritto sulla sabbia* (სიტყვასიტყვით, *Это написано на песке*) - რუსულ ენაზე *Вилами по воде писано*, და არა *на песке*. ან კიდევ, *Fare lo scemo* (სიტყვასიტყვით, *быть дураком*), რუსულ ენაზე *Валять дурака*, *Валять* და არა *быть*, კიდევ მაგალითი: *Essere al settimo cielo* (სიტყვასიტყვით, *Быть на седьмом небе*) რუსულად *Быть на седьмом небе от счастья*, და არა მხოლოდ *Быть на седьмом небе*.

ფრაზეოლოგიური ანალოგის მეთოდი.

ფრაზეოლოგიური ანალოგი არის რუსული ენის ხატოვანი ფრაზეოლოგიური ნაწილი, რომელიც აზრობრივად იტალიური ფრაზეოლოგიზმის იდენტურია, მაგრამ ბაზირებულია სხვა ხატოვან გამონათქვამზე. იტალიურად ამბობენ: *passato come se nulla fosse* (სიტყვასიტყვით, *прошло как ни в чем не бывало*), რუსულ ენაში - *Как рукой сняло*. *Combattere il fuoco con il fuoco*, (სიტყვასიტყვით, «*Борьба с огнем с помощью огня*»), რუსულად, *Клин клином выбивать*. ფრაზეოლოგიური ანალოგის არჩევა მოითხოვს მთარგმნელისგან რუსული ენის

რესურსების სრულყოფილ ფლობას, და ამას გარდა, ანალოგის სტილისტური და ჟანრული იდენტობის ზედმიწევნით დაცვას თარგმანის ენის ფრაზეოლოგიზმთან. ხშირად იტალიურ ფრაზეოლოგიზმებს აქვთ რამდენიმე რუსული ანალოგი, რომლებიც განსხვავებულია სტილისტური თვალსაზრისით და სტყვათა გამოყენების ნიუანსებით: *Come un pesce su un albero, Ne capo ne coda* (სიტყვასიტყვით, *Как рыба на дереве, Ни головы, ни хвоста*), რუსულ ენაში: *Ни к селу, ни к городу, Не пришей кобыле хвост*.

საჭირო ანალოგის ძებნა მოითხოვს მთარგმნელისგან კონტექსტის ყურადღებით შესწავლას, ასევე სათარგმნი გამონათქვამის ხასიათისა და მისი რუსული შესატყვისის შესწავლას. გვხვდება საკმაოდ რთული შემთხვევები. მაგალითად, იტალიური ფრაზეოლოგიზმისთვის *Dopo si vedrà* (სიტყვასიტყვით, *посмотрим позже*) რუსული ფრაზეოლოგიური ლექსიკონი გვთავაზობს ანალოგს - რუსულ ფრაზეოლოგიზმს *Потом сун с котом* [Cherdanczeva, 1982].

ჩვენი აზრით, ასეთი მიდგომა არ არის მთლად გამართლებული, რადგან ეს იწვევს ეჭვს, რომ რუსულ ფორმულირებაში, სხვადასხვა კონტექსტში შეიძლება ადგილი ჰქონდეს ნეგატიურ შეფერილობას, რომელიც არ არის იტალიურ ფრაზეოლოგიზმში. ანუ, კონტექსტზე დამოკიდებულება ძალიან დიდი იქნება.

არაფრაზეოლოგიური თარგმანი გამოხატავს ფრაზეოლოგიურ ერთეულს არა ფრაზეოლოგიური საშუალებებით, არამედ ლექსიკური ხერხებით. ზოგადად, არა ფრაზეოლოგიურ თარგმანს იყენებენ მაშინ, როდესაც შეუძლებელია რომელიმე ფრაზეოლოგიური ეკვივალენტის ან ანალოგის გამოყენება. ასეთი სახის თარგმანი, მაშინაც კი, თუ კონტექსტით აღვადგენთ დანაკარგს, რთულია ჩათვალო სრულფასოვნად. აქ დაკარგული იქნება ხატოვანება, მნიშვნელობის კომპონენტები, სახიერება და ა. შ. ამიტომ მთარგმნელები ამ მეთოდს მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში იყენებენ.

არაფრაზეოლოგიურ თარგმანს მიეკუთვნება **კალკირება** - ეს არის იტალიური ფრაზეოლოგიური ერთეულის სიტყვასიტყვითი თარგმანი. ეს მეთოდი გამოიყენება იმ შემთხვევაში, თუ იტალიურ ფრაზეოლოგიზმს არ აქვს ეკვივალენტი ან ანალოგი რუსულ ენაში (ანდა, ანალოგის გამოყენება შეუძლებელია კონტექსტის გამო). გამონათქვამი, რომელიც მიღებულია კალკირების შედეგად, არ ითვლება ფრაზეოლო-გიზმად რუსულში და წარმოადგენს შემთხვევით წარმონაქმნს. ამ შემთხვევაში მის წინაშე დგება ორი აუცილებელი მოთხოვნა:

რუსმა მკითხველმა უნდა თავისუფლად აღიქვას ფრაზეოლოგიზმის ხატოვანება, ანუ შეკრული მნიშვნელობა, და მიღებულ სიტყვათშეთანხმებაში უნდა იყოს დაცული საყოველთაოდ მიღებული რუსული ენის ყველა ნორმა.

კალკირების დახმარებით იტალიური ფრაზეოლოგიზმები ითარგმნება ძლიერი მოტივაციით, ხშირად ეს ანდაზებია (*proverbi*). მაგალითად, *Cane non mangia cane* (*Собака собаку не ест*). *Chi bene incomincia è a metà dell'opera* (*Хорошее начало – половина дела*). *Chi cerca — trova e chi domanda intende*. (*Кто ищет, тот найдет, кто спросит, тот поймет*). *Chi non lavora, non mangia*. (*Кто не работает, тот не ест*).

რუსულ ანდაზას *Когда рак на горе свистнет* აქვს იტალიური ფრაზეოლოგიური ანალოგი *“Nel giorno di mai”* (სიტყვასიტყვით, *В день «никогда»*), მაგრამ აქ უკეთესია კალკის გამოყენება *Quando il gambero fischiera sulla montagna* (სიტყვასიტყვით, *Когда рак на горе свистнет*).

ვ. ნ. კომისაროვი, ცნობილი სპეციალისტი თარგმნის სფეროში და თარგმან მცოდნეობის სწავლების მეთოდიკაში, აღნიშნავს კიდევ ერთ, არანაკლებ მნიშვნელოვან დაბრკოლებას ფრაზეოლოგიური კალკის ფორმირების დროს. ეს არის მისთვის ფრთიანი ფრაზის ოპტიმალური ფორმის მიცემა. ამისთვის ხანდახან მიზანშეწონილია მივუახლოვოთ კალკი ადრე არსებულ მაგალითს, ნიმუშს. [*Komissarov, 1990*]. ასე მაგალითად, იტალიური ანდაზის სათარგმნად *Roma non fu fatta in un giorno*. (სიტყვასიტყვით, *Рим не в один день был построен*) არ შეიძლება გამოყენებული იყოს რუსული ფრაზეოლოგიზმი ასეთივე გადატანითი მნიშვნელობით (*Москва не сразу строилась*) მისი კულტურული განსხვავების გამო, რადგან იტალიაში არ არის მოსკოვი. შეიძლება გამოყენებული იყოს ზუსტი კალკი (*Рим не в один день был построен*). ყველა ამ შემთხვევებში კარგად ჩანს, რომ ფრაზეოლოგიზმის კალკირება არ ხდება დანაკარგის გარეშე. სამაგიეროდ, ხშირად კალკირებულ გამონათქვამებს, ანდაზებს და ფრთიან ფრაზებს აქვთ დიდი შანსი დროთა განმავლობაში შევიდნენ ენის შემადგენლობაში.

ფრაზეოლოგიზმების აღწერითი თარგმანი. ეს არის იტალიური ფრაზეოლოგიზმის მნიშვნელობის გადმოცემა სიტყვათა თავისუფალი შეთანხმებით რუსულ ენაში. ამ შემთხვევაში გარდაუვალია სახიერების, ხატოვანების დაკარგვა. ამიტომ მთარგმნელი ამ მეთოდს მიმართავს მაშინ, თუ არ არის სხვა მეთოდის გამოყენების საშუალება. აღწერითი მეთოდის მაგალითები: *Lavora come un'ape nei giorni d'aprile* (სიტყვასიტყვით, *Работай как пчела в апрельские дни*), რუსულად, *Трудолюбивый как пчела*.

კონტექსტური თარგმანი (ანუ „კონტექსტური ცვლა“)

ეს მეთოდი ითვალისწინებს ისეთი რუსული ფრაზეოლოგიზმის გამოყენებას, რომელიც იმისდა მიუხედავად რომ არ ემთხვევა მნიშვნელობით იტალიურ ფრაზეოლოგიზმს, მაგრამ საჭირო სიზუსტით (აზრობრივი და სტილისტური) გადმოსცემს მის შინაარსს განსაზღვრულ კონტექსტში. ხან ეს არის ნულოვანი თარგმანი, როდესაც ფრაზეოლოგიზმი თითქოს იფანტება კონტექსტში, უერთდება თარგმანის კონტექსტს. მაგალითად, *non si fanno frittate senza rompere le uova* (სიტყვასიტყვით, *Омлеты не готовятся без разбивания яиц*). ამ იტალიურ ფრაზეოლოგიზმს არ აქვს ანალოგი და ეკვივალენტი. თუმცა კალკირებული ფრაზა ძალიან ადვილად გასაგები იქნება. ამიტომ ასეთ შემთხვევებში მთარგმნელს აქვს მხოლოდ ერთი, უფრო სწორად, ერთადერთი გამოსავალი, და ეს არის სწორედ კონტექსტური ცვლა. რომელი რუსული იდიომა იქნება შესაფერისი ასეთი სიტუაციისთვის? მაგალითად, *Любишь смородину, люби и оскомину*. მაგრამ ეს არის აბსოლუტურად სხვა იტალიური ფრაზეოლოგიზმის ანალოგი: *beva la feccia chi ha bevuto il vino*. (სიტყვასიტყვით, *пусть те, кто пьют вино, пьют и осадок*). მაგრამ დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომელ კონტექსტში გადმოსცემს ყველაზე კარგად სწორედ ეს ფრაზეოლოგიზმი პერსონაჟის სიტყვების არსს და ამ სიტყვების ემოციურ შეფერილობას.

Affogare in un bicchier d'acqua, (სიტყვასიტყვით, *Утонуть в стакане воды*). ამ სიტუაციას მოუხდება შემდეგი რუსული ფრაზეოლოგიზმი *зabлудиться в трёх соснах*). იტალიური გამონათქვამების *Guazzare nell'abbondanza* (სიტყვასიტყვით, *Быть в изобилии*) ან *Nuotare nel grasso* (სიტყვასიტყვით, *Плавание в жиру*), რუსული ანალოგი იქნება *Плавать в жиру*.

იმ შემთხვევაში, თუ მთარგმნელი გადაწყვეტს მიმართოს მდგრადი გამონა-თქვამის არა ფრაზეოლოგიურ თარგმანს, მაშინ მან შენიშვნებში ან სქოლიოში უნდა მიუთითოს უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია ფრაზეოლოგიზმის მნიშვნელობა-ზე.

დასკვნები

1. ფრაზეოლოგიზმები და მათი თარგმანი არა მხოლოდ ასახავენ რეალური სამყაროს ამა თუ იმ მოვლენას რუსულსა და იტალიურში, არამედ ახასიათებენ და აფასებენ მას. კონოტაციურ კავშირში ისინი ახდენენ ზოგად განსჯას, გამოხატავენ საგნობრივ, პროცესუალურ, ხარისხობრივ და მეთოდურ მნიშვნელობას. ისინი ფლო-ბენ გრამატიკულ კატეგორიას, მორფოლოგიურ ფორმებს, სინტაქსურ დანიშნულებას წინადადებაში. და, რაც მთავარია, ფრაზეოლოგიზმები ზუსტად პოულობენ და გვიჩვენებენ კანონზომიერებას ზოგად ენობრივ კონცეფციასთან მიმართებაში, რომე-ლიც გამოიხატება ლექსიკურ თავსებადობაში, მნიშვნელობის სტილისტურ ემოციონალურ-ექსპრესიულ შეფერილობაში და კვაზი სინონიმურ კავშირებში.

2. კაცობრიობის ისტორიის განვლილ პერიოდზე ჩვენ ვმსჯელობთ ჩვენამდე მოღწეული კულტურის ძეგლების მიხედვით, მათ შორის ხელნაწერებით, ანუ ენის მიხედვით, რომელშიც აღბეჭდილია ადამიანთა ცხოვრების თითქმის მთელი ისტორია. თარგმანში ჩვენ ვიყენებთ ფრაზებს და მეტყველებით გამონათქვამებს, რომლებიც წარმოქმნილია დიდი ხნის წინ, წარსულში დარჩენილი ტრადიციებისა და წეს-ჩვეულებების წიაღში და შეუცვლელია დღემდე.

ფრაზეოლოგიზმები გასული საუკუნეების ცოცხალი მოწმეებია. მათი ცოდნა ამდიდრებს ჩვენს ინტელექტს, გვაძლევს საშუალებას უკეთესად შევისწავლოთ ენა, უფრო გააზრებულად და შეგნებულად გამოვიყენოთ იგი.

3. ფრაზეოლოგიური ერთეულების თარგმნის კვლევა საშუალებას იძლევა უკეთ დავინახოთ ეთნიკური ხასიათის სპეციფიკა და ის, თუ რა მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ ფრაზეოლოგიზმები კულტურათაშორის კომუნიკაციაში. აქედან კარგად ჩანს, რამდენად რთული ამოცანა დგას მთარგმნელის წინაშე – მიიტანოს მკითხველამდე სხვადასხვა კულტურა. ეს მოითხოვს შესწავლის განსაკუთრებულ მეთოდს და სხვა მეცნიერებების მონაცემების გამოყენებას. (ლექსიკოლოგიის, ლინგვოკულტუროლოგიის, ქვეყანათმცოდნეობის, ენის ისტორიის, ფსიქოლოგიის).

ასე რომ, კვლევის ლინგვოკულტურული პარადიგმა ფრაზეოლოგიაში უფრო ღრმად შეისწავლის ფრაზეოლოგიზმის ხატოვანებას.

4. სხვადასხვა ენების ფრაზეოლოგიზმების შედარება-შეპირისპირება საშუალებას იძლევა გამოჩნდეს საერთო და განსხვავებული ორ სხვადასხვა სფეროში – ფრაზეოლოგიზმის ენობრივ სემანტიკაში და მის კულტურულ სემანტიკაში. როგორც წერდა

ვ. ჰუმბოლდტი, სხვადასხვა ენა – ეს არ არის განსხვავება ერთი და იგივე საგნის აღნიშვნაში, არამედ ეს არის ამ საგნის სხვადასხვანაირი დანახვა [Gumboldt,1984].

ლიტერატურა:

1. Vereshhagin E. M., Kostomarov V. G. Lingvostranovedcheskaya teoriya slova. -- M.: Russkij yazy`k, 1980. - 124-125 s.
2. Gumboldt V. fon. O razlichii stroeniya chelovecheskikh yazy`kov i ego vliyani na dukhovnoe razvitie chelovechestva // Izbranny`e trudy` po yazy`koznaniyu. M.: Progress, 1984. - 312-313 s.
3. Komissarov V.I. Teoriya perevoda. M.: 1990. - 56-61 s.
4. Lotman Yu.M. Besedy` o russkoj kul`ture. By`t i tradiczii russkogo dvoryanstva (XVIII-nachalo XIX veka). - M.: Iskusstvo-SPb., 1994.- 8-9 s.
5. Reczker Ya. I. Teoriya perevoda i perevodcheskaya praktika. - M.: R. Valent, 2006 g.; 23-36 s.
6. Bolshoj frazeologicheskij slovar russkogo yazyka. - M.: AST-Press. V.N. Teliya. 2006.
7. Cherdanczeva T. Z., Reczker Ya. I., Zor`ko G. F. Ital`yansko-russkij frazeologicheskij slovar`. - M.: Russkij yazyk, 1982.
8. Dizionario della lingua italiana. De Agostini Scuola S. p. A. - Garzanti Linguistica, 2007.
<https://antrio.ru/italyanskie-poslovicy-i-pogovorki/>
<https://speakasap.com/it/grammar/idiomy/>

Medea Metreveli

Telavi I. Gogebashvili State University

Features of translating Italian phraseological units into Russian

Abstract

The scientific novelty lies in the fact that the theoretical and practical significance of the translation of Italian phraseologies into Russian in modern linguistic science is not fully defined. The object of research is Italian and Russian phraseologies. The aim of the research is to find the most optimal translation options based on the similarities and differences between Italian and Russian phraseologies, as well as to improve the methods of translating Italian phraseological units into Russian. The practical significance of the research is to use the research results in teaching Russian language, translation theory, and intercultural communication and linguoculturology.

Key words: Russian language, Italian phraseological units, translation

